

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 466/2017-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 25. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészáros (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, a [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], Poľská republika, zastúpených advokátom JUDr. Dušanom Remetom, Advokátska kancelária, Masarykova 2, Prešov, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 16/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžo 27/2015, 9 Sžo 32/2015, 9 Sžo 33/2015 a 9 Sžo 34/2015 a jeho rozsudkom z 29. marca 2017 a takto

rozhodol:

Sťažnosť [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED], [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] odmieta.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. júla 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 1“), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ 2“), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 3“), [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 4“) a [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka 5“, spolu len „sťažovatelia“) vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 16/2014 a jeho rozsudkom z 25. novembra 2014 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžo 27/2015, 9 Sžo 32/2015, 9 Sžo 33/2015, 9 Sžo 34/2015 a jeho rozsudkom z 29. marca 2017.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou zo 14. februára 2014 sa sťažovateľ 1 domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia Sociálnej poisťovne, ústredia (ďalej len „ústredie“) č. 14505-2/2014-BA zo 16. januára 2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou zo 14. februára 2014 sa sťažovateľ 1 domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia ústredia č. 14588-2/2014-BA z 23. januára 2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou zo 14. februára 2014 sa sťažovateľ 1 domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia ústredia č. 16226-2/2014-BA zo 17. januára 2014.

Zo sťažnosti vyplýva, že žalobou zo 14. februára 2014 sa sťažovateľ 1 domáhal na krajskom súde preskúmania zákonnosti postupu a rozhodnutia ústredia č. 14544-2/2014-BA z 8. januára 2014.

Vo všetkých žalobách namietal sťažovateľ 1 porušenie svojich subjektívnych práv, ale aj subjektívnych práv ostatných sťažovateľov ako jeho zamestnancov v správnom

konaní, predovšetkým z dôvodov nedostatočného zistenia skutkového stavu, porušenia zásady dvojinštančnosti administratívneho konania, nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti rozhodnutia ústredia, nevydania rozhodnutia v zákonnej lehote, porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a prejudikovania rozhodnutia.

2. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 S 16/2014 z 5. septembra 2014 boli do konania pribratí sťažovateľ 2, sťažovateľka 3, sťažovateľka 4 a sťažovateľka 5. Zároveň došlo k spojeniu pôvodne osobitne vedených súdnych konaní na základe jednotlivých žalôb do jedného konania vedeného ďalej pod sp. zn. 1 S 16/2014.

3. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 1 S 16/2014 z 25. novembra 2014 bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá. Konanie o žalobách sťažovateľky 3, sťažovateľky 4 a sťažovateľky 5 bolo zastavené, napokon vo vzťahu k sťažovateľovi 2 bolo napadnuté rozhodnutie ústredia zrušené. Krajský súd poukázal najmä na to, že podľa jeho názoru sťažovateľ 1 namietal v žalobe porušenie iných ako svojich subjektívnych práv, v dôsledku čoho sú jeho žaloby nedôvodné. Vo vzťahu k sťažovateľkám 3 – 5 vyslovil záver, podľa ktorého ich žaloby neboli podané včas. Pokiaľ ide o sťažovateľa 2, krajský súd konštatoval nedostatočné zistenie skutkového stavu. Okrem toho sa vyjadril k jednotlivým námietkam a tvrdeniam sťažovateľov a zaujal k nim stanoviská, s ktorými sa sťažovatelia nestotožňujú.

4. Na základe odvolania sťažovateľov rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžo 27/2015, 9 Sžo 32/2015, 9 Sžo 33/2015, 9 Sžo 34/2015 z 29. marca 2017, ktorý bol sťažovateľom doručený 11. mája 2017, bol rozsudok krajského súdu potvrdený vo vzťahu k sťažovateľovi 1. Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 bol rozsudok zmenený tak, že konanie voči nemu sa zastavilo. Vo vzťahu k sťažovateľkám 3 – 5 boli ich odvolania odmietnuté.

5. Podľa názoru sťažovateľov došlo k porušeniu ich označených práv podľa ústavy a dohovoru.

6. Sťažovatelia predovšetkým poukazujú na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu v obdobných veciach. Z týchto vyplýva napríklad, že Sociálna poisťovňa, pobočka Košice (ďalej len „pobočka“), ale ani ústredie nemali právomoc rozhodnúť o určení tzv.

uplatniteľnej legislatívy vo vzťahu k osobám v rovnakom postavení, v akom sa nachádzajú sťažovatelia. Ďalej podľa doterajšej judikatúry nebolo možné najvyšším súdom rozhodnúť vo veci bez toho, aby došlo najprv k zodpovedaniu príslušných prejudiciálnych otázok zo strany Súdneho dvora Európskej únie. Podľa sťažovateľov nezohľadnenie judikatúry samo osebe preukazuje porušenie označených práv.

7. V súvislosti s argumentmi najvyššieho súdu a krajského súdu, najmä čo do zisťovania skutkového stavu veci, poukazujú sťažovatelia na to, že príslušná inštitúcia sociálneho zabezpečenia v Poľskej republike (Zakład Ubezpieczen Społecznych – ZUS, ďalej len „ZUS“) určila, že uplatniteľnou legislatívou v daných veciach je v zmysle európskeho práva (čl. 16 ods. 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 987/709 a čl. 13 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004) slovenská legislatíva. Ústredie to akceptovalo vydaním príslušného formulára, a preto sa na sťažovateľov 2 – 5 hľadelo ako na zamestnancov vykonávajúcich zamestnaneckú činnosť na území Slovenskej republiky. V neskoršom období ústredie nariadilo preveriť reálny výkon činnosti sťažovateľov 2 – 5 na Slovensku a prípadne rozhodnúť o zániku ich povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa slovenských právnych predpisov, k čomu napokon aj došlo, a to podľa sťažovateľov v rozpore so zákonom a so skutočnosťou. Všeobecné súdey „odobrili“ zjavne nedostatočne zistený skutočný stav veci, pričom z rozhodnutí všeobecných súdov vyplývajú výhrady k tomu, že samotní sťažovatelia boli vo vzťahu k zisťovaniu skutočného vzťahu málo činní, pretože nepredložili dôkazy potrebné na preukázanie ich argumentácie. Všeobecné súdey teda v rozpore so zákonom preniesli dôkaznú povinnosť na sťažovateľov. Sťažovatelia považujú za neakceptovateľné a nespravodlivé, aby boli nad rámec „súčinnosti“ povinní čokoľvek preukazovať a dokazovať namiesto orgánu verejnej správy, a už vôbec nie v konaní v rámci správneho súdnictva, kde sa rozhoduje zásadne na podklade skutočného stavu veci zisteného v administratívnom konaní.

8. Pokiaľ z rozsudkov všeobecných súdov vyplýva, že sťažovateľ 1 nemá na Slovensku registrované sídlo a sťažovatelia 2 – 5 tu reálne nevykonávajú žiadnu činnosť, podľa sťažovateľov ide o závery prijaté bez náležitého zistenia skutočného stavu veci. Podstatná je pritom obsahová náplň zamestnania sťažovateľov 2 – 5, ktorí vykonávajú

roznos letákov, ktoré si sťažovateľ 1 preberá v externej obchodnej spoločnosti. Podľa špecifických podmienok jednotlivých zákaziek sú sťažovatelia 2 – 5 kontaktovaní zo strany sťažovateľa 1 (potom čo sťažovateľ 1 letáky preberie), ktorý ich poverí roznášaním letákov vo vybraných lokalitách na území Slovenska. Roznášanie letákov kontrolujú aj iní zamestnanci sťažovateľa 1. Zamestnancom sťažovateľa 1 sa navyše vedú aj dochádzkové listy, čo celkom zreteľne preukazuje reálny výkon činnosti sťažovateľov 2 – 5 na Slovensku. Sťažovatelia namietajú, že hoci sťažovateľ 1 tieto skutočnosti riadne oznámil, napriek tomu pobočka v rámci výkonu kontroly nepristúpila k doplneniu dokazovania, nevyžiadala si ďalšie potrebné doklady, nepristúpila k výsluchu sťažovateľov 2 – 5, ale ani k inému spôsobu preverenia výkonu činnosti sťažovateľov 2 – 5 na Slovensku (napr. vycestovanie na miesta, kde sťažovatelia 2 – 5 aktuálne vykonávajú prácu – roznos letákov, prípadne aj dopyt na adresátov, ktorým sa letáky distribuujú). Podstatné bolo tiež podľa sťažovateľov vyžiadanie stanoviska príslušného daňového úradu, keďže sťažovateľ 1 je registrovaným platiteľom dane z pridanej hodnoty.

9. Podľa názoru sťažovateľov podstatné sú aj niektoré rozhodnutia ústredia, krajského súdu a najvyššieho súdu v iných obdobných veciach, ktoré v uvedených smeroch dávajú za pravdu sťažovateľom, pričom sťažovatelia uvádzajú spisové značky týchto rozhodnutí.

10. Všeobecné sudy podľa názoru sťažovateľov nezohľadnili ani to, že ústredie už vopred (pred vykonaním kontroly u sťažovateľa 1) vedelo o tom, že vydá napadnuté rozhodnutie, ktorým potvrdí rozhodnutie pobočky, pretože už listom z 25. júla 2013 oznámilo ZUS obchodné mená, resp. mená a priezviská zamestnávateľov (vrátane sťažovateľa 1), u ktorých podľa názoru ústredia ide o tzv. schránkové firmy. Teda ústredie už v roku 2013 prijalo záver o tom, že sťažovateľ 1 je tzv. schránkovou firmou, hoci rozhodnutie vydalo až v roku 2014.

11. Rozhodnutím všeobecných súdov došlo podľa sťažovateľov tiež k akceptovaniu nezákonného retroaktívneho rozhodnutia zo strany pobočky a ústredia. Je totiž neprípustné, aby ústredie, resp. pobočka vydala individuálny právny akt, ktorým rozhodne o právach účastníka konania spätne k inému dátumu, než je dátum jeho vydania.

12. Sťažovatelia tiež namietajú, že pobočka a ústredie nedodrжали zákonnú 60-dňovú lehotu na rozhodnutie podľa § 210 ods. 1 a 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a nedošlo ani k jej predĺženiu, ale ani k prerušeniu konania, a preto rozhodnutia pobočky a ústredia sú nezákonné už pre samotné nedodržanie tejto lehoty. Pritom všeobecné sudy nevyhodnotili tento argument sťažovateľov ako dôvodný, resp. ako postačujúci na zrušenie rozhodnutí ústredia a pobočky.

13. Za nezákonné treba považovať podľa sťažovateľov samotné vykonanie kontroly na zistenie skutočnosti, či sťažovatelia 2 – 5 vykonávajú na Slovensku činnosť, pretože toto nepatrí do právomoci pobočky, či ústredia. Takúto kontrolu môže uskutočniť iba príslušný inšpektorát práce, ktorý však nezistil žiadne nedostatky.

14. Napokon podľa sťažovateľov došlo aj k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania. Sťažovateľ 1 totiž zamestnáva viacero zamestnancov – poľských občanov, vo vzťahu ku ktorým pri existencii rovnakých podmienok príslušná pobočka nerozhodla o tom, že nepodliehajú slovenskej legislatíve. Týmto bol vo vzťahu k porovnateľným zamestnancom sťažovateľa 1 uplatnený odlišný postup ako vo vzťahu k sťažovateľom 2 – 5.

15. Sťažovatelia požadujú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„Základné práva sťažovateľov podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1, čl. 46 ods. 2 a čl. 52 ods. 2 Ústavy SR postupom Krajského súdu v Prešove v konaní pod č. k. 1 S 16/2014 a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove č. k. 1 S 16/2014 zo dňa 25.11.2014 a postupom Najvyššieho súdu SR v konaní pod č. k. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 a rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 zo dňa 29.03.2017 porušené boli.

Zrušuje sa rozsudok Najvyššieho súdu SR č. k. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 zo dňa 29.03.2017 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 1 S 16/2014 zo dňa 25.11.2014 a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Sťažovateľovi I sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi II sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi III sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi IV sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Sťažovateľovi V sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 10.000 Eur (slovom desaťtisíc eur), ktoré mu je Najvyšší súd SR povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi I trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi II trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi III trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi IV trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov.

Najvyšší súd SR je povinný nahradiť sťažovateľovi V trovy konania vo výške 165 Eur (slovom stošesťdesiatpäť eur) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu JUDr. Dušana Remetu, Masarykova 2, 080 01 Prešov. “

II.

16. Z rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 16/2014-62 z 25. novembra 2014 v spore sťažovateľov ako žalobcov proti ústrediu ako žalovanému vyplýva, že ním bola žaloba sťažovateľa 1 zamietnutá. Zároveň vo vzťahu k žalobe sťažovateľa 2 bolo rozhodnutie ústredia č. 14505-2/2014-BA zo 16. januára 2014 v spojení s rozhodnutím pobočky zrušené a vec bola vrátená ústrediu na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. c) a d) Občianskeho súdneho poriadku. Konanie o žalobe sťažovateľiek 3 – 5 bolo zastavené.

Podľa konštatovania krajského súdu ústredie svojimi rozhodnutiami potvrdilo prvostupňové rozhodnutia, podľa ktorých sťažovateľom 2 – 5 zaniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti.

Podľa názoru krajského súdu sťažovateľ 1 okrem namietaného nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty netvrdil žiadne porušenie svojich subjektívnych práv. Hoci je pravdou, že pri vydávaní rozhodnutí pobočky a ústredia neboli dodržané procesné lehoty, avšak toto procesné pochybenie nemá vplyv na zákonnosť týchto rozhodnutí. Podľa § 250i ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku pri preskúmvaní zákonnosti postupu správneho orgánu súd prihliadne len na tie vady konania, ktoré mohli mať vplyv na zákonnosť rozhodnutia. Zrušením rozhodnutí pobočky a ústredia len z tohto dôvodu by sťažovateľ 1 nedosiahol priaznivejšie rozhodnutie vo veci. Pokiaľ ide o ďalšie námietky postupu a rozhodnutia ústredia, v týchto chýba uvedenie konkrétnych porušení subjektívnych práv sťažovateľa 1 hmotnoprávnej povahy. Rozhodnutiami pobočky a ústredia nemohlo byť zasiahnuté do majetkovej sféry sťažovateľa 1. Z obsahu žaloby je evidentné, že sťažovateľ 1 namieta porušenie nie vlastných práv, ale porušenie práv zamestnancov. Pritom zamestnancom sťažovateľa 1 nič nebránilo v tom, aby sa samostatnou alebo spoločnou žalobou domáhali svojich subjektívnych práv v zákonnej dvojmesačnej lehote.

Vo vzťahu k sťažovateľkám 3 – 5 bolo potrebné skúmať, či ich žaloby boli podané včas, alebo až po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty, keďže sťažovateľky 3 – 5 sa stali účastníčkami súdneho konania až na základe právoplatného uznesenia krajského súdu. Žaloba týchto sťažovateľiek bola podaná oneskorene, po uplynutí dvojmesačnej lehoty (príslušné dátumy, od ktorých sa počiatok lehoty odvíja, krajský súd konkrétne uvádza, pozn.).

Naproti tomu žalobu sťažovateľa 2 bolo potrebné považovať za včas podanú, keďže príslušné rozhodnutie ústredia prevzala namiesto neho jeho matka. V jeho prípade bolo potrebné rozhodnutie ústredia zrušiť, keďže doteraz vykonané dokazovanie je nedostatočné na vyvodenie objektívneho záveru, že sťažovateľ 2 na Slovensku reálne činnosť zamestnanca nevykonával.

17. Z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 z 29. marca 2017 vyplýva, že ním bol potvrdený rozsudok krajského súdu č. k. 1 S 16/2014-62 z 25. novembra 2014 v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby sťažovateľa 1. V časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutia ústredia a vrátenia veci na ďalšie konanie (vo vzťahu k sťažovateľovi 2) bol rozsudok zmenený tak, že sa konanie zastavuje. V časti týkajúcej sa sťažovateľiek 3 – 5 boli ich odvolania odmietnuté.

Podľa názoru najvyššieho súdu vzhľadom na judikatúru žalobu podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku môže podať len ten, kto bol správnym rozhodnutím ukrátený na svojich právach, a nie iba na svojom záujme. V správnom súdnictve sa poskytuje ochrana iba subjektívnym právam žalobcu. Najvyšší súd sa plne stotožnil s názorom krajského súdu, podľa ktorého rozhodnutiami ústredia a pobočky nebolo zasiahnuté do majetkovej sféry sťažovateľa 1, pričom z obsahu žaloby je jednoznačné, že sťažovateľ 1 nenamietal porušenie svojich subjektívnych práv, ale porušenie práv zamestnancov, pretože okrem nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty na vydanie rozhodnutia žiadne iné porušenie svojich subjektívnych práv netvrdil. Najvyšší súd považoval za správny aj ten názor krajského súdu, podľa ktorého nedodržanie procesných lehôt nemá vplyv na zákonnosť napadnutých rozhodnutí. Závery krajského súdu, že sťažovateľ 1 nebol aktívne hmotnoprávne legitimovanou osobou, sú správne. Pokiaľ žalobu zamietol, rozhodol správne, pretože sťažovateľ 1 nenamietal porušenie vlastných subjektívnych práv, ale práv sťažovateľov 2 – 5 – jeho zamestnancov. Sťažovateľ 1 ani nešpecifikoval, konkrétne v čom malo porušenie jeho práv spočívať. Jeho všeobecné tvrdenia, podľa ktorých došlo k porušeniu jeho práva vlastníť majetok, práva podnikáť za rovnakých podmienok ako domáce subjekty a práva na dosahovanie zisku vlastnou činnosťou, keď v dôsledku vydaných rozhodnutí má značné ťažkosti s udrжанím doterajších zamestnancov a náborm nových zamestnancov, nebolo možné považovať za relevantné.

Odvolaie sťažovateliek 3 – 5 bolo potrebné odmietnuť, keďže tieto žaloby nepodali, do konania boli len pribraté uznesením krajského súdu, a preto je potrebné na nich ako na účastníkov pribratých do konania nahliadať. Ustanovenie § 250 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku je vo vzťahu k pribratým účastníkom konania potrebné vykladať tak, že ide predovšetkým o zabezpečenie ich práva byť informovaný o prípadnej zmene v právach a povinnostiach, ktorá môže byť spôsobená prípadným zrušením žalobou napadnutých rozhodnutí. Z postavenia pribratých účastníkov konania nevyplýva oprávnenie na podanie odvolania, preto bolo potrebné odvolania sťažovateliek 3 – 5 odmietnuť.

Vo vzťahu k sťažovateľovi 2 je rozhodujúce, že hoci bol krajským súdom označený ako žalobca, v skutočnosti žalobu nikdy nepodal a aj v jeho prípade ide o pribratého účastníka konania. Nepodanie žaloby predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania, na ktorú je potrebné prihliadať v každom štádiu konania. Pretože sťažovateľ 2 žalobu nepodal, najvyšší súd musel konanie voči nemu zastaviť.

III.

18. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

19. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy

zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

20. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

21. Na rozhodnutie o tej časti sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1 S 16/2014 a jeho rozsudku z 25. novembra 2014, nie je daná právomoc ústavného súdu.

Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy.

Proti rozsudku krajského súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľov podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci odvolacieho konania. Tým je zároveň v uvedenom rozsahu vylúčená právomoc ústavného súdu. Treba tiež poznamenať, že sťažovatelia právo podať odvolanie proti rozsudku krajského súdu aj využili.

22. Odlišná je situácia vo vzťahu k tej časti sťažnosti, ktorá pre namietané porušenie čl. 20 ods. 1, čl. 35 ods. 1, čl. 39 ods. 1, čl. 40, čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 52 ods. 2 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru smeruje proti postupu najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 a jeho rozsudku z 29. marca 2017. Túto časť sťažnosti treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

Rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 9 Sžso 27/2015, 9 Sžso 32/2015, 9 Sžso 33/2015, 9 Sžso 34/2015 z 29. marca 2017 bol rozsudok krajského súdu v časti týkajúcej sa zamietnutia žaloby sťažovateľa 1 potvrdený. V časti týkajúcej sa zrušenia rozhodnutia ústredia a vrátenia veci na ďalšie konanie (vo vzťahu k sťažovateľovi 2) bol rozsudok zmenený tak, že sa konanie zastavuje. Napokon v časti týkajúcej sa sťažovateľiek 3 – 5 boli ich odvolania odmietnuté.

Potvrdzujúca časť rozsudku je založená na konštatovaní, že sťažovateľ 1 v konaní nenamietal porušenie vlastných subjektívnych práv, ale porušenie práv svojich zamestnancov – sťažovateľov 2 – 5, na čo nebol aktívne legitimovaný. Jedinou výnimkou bola námietka sťažovateľa 1, podľa ktorej pobočka, ale ani ústredie nerozhodli v zákonnej 60-dňovej lehote, ktorú však všeobecné súdy považovali za irelevantnú s poukazom na to, že toto preukázané porušenie práva nezakladalo takú vadu konania, ktorá by mohla mať vplyv na zákonnosť vydaného rozhodnutia.

Vo vzťahu k sťažovateľkám 3 – 5 vychádzal najvyšší súd z toho, že tieto ako pribraté účastníčky konania žaloby nepodali, a preto neboli ani oprávnené na podanie odvolania.

Čo sa týka sťažovateľa 2, ten takisto žalobu nepodal, čo predstavuje neodstrániteľnú prekážku konania, v dôsledku ktorej bolo potrebné konanie vo vzťahu k nemu zastaviť.

Z pohľadu ústavného súdu je potrebné zásadne konštatovať, že sťažovatelia v podanej sťažnosti s uvedenými rozhodujúcimi závermi najvyššieho súdu vôbec nijako nepolemizujú, a teda ani sa len nepokúšajú správnosť týchto záverov napadnúť. Opakujú argumentáciu uplatnenú pred všeobecnými súdmi, ktorá sa týka vecného posúdenia ich práv, s ktorou sa však najvyšší súd nijako nezaoberal.

Nie je úlohou ústavného súdu, aby nedostatočnú procesnú aktivitu sťažovateľov vyvažoval tým, že by sa snažil „dotvárať“ argumenty, ktoré by mohli spochybníť správnosť záverov najvyššieho súdu.

V závere treba zdôrazniť, že najvyšší súd (s výnimkou námietky nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty) sa uplatnenými žalobnými argumentmi sťažovateľov vôbec nezaoberal, pretože dospel k záveru o nedostatku vecnej aktívnej legitímácie sťažovateľa 1, ďalej k záveru, že sťažovateľky 3 – 5 neboli oprávnené podať odvolanie, ale tiež k záveru, že sťažovateľ 2 žiadnu žalobu nepodal (bol iba pribratým účastníkom konania). Za tohto stavu sa sťažovatelia mali zamerať v sťažnosti podanej ústavnému súdu v prvom rade na uplatnenú argumentáciu najvyššieho súdu a podrobne objasniť, prečo nepovažujú za možné s ňou súhlasiť, čo sa však nestalo. Ústavný súd bez toho, aby zaujal akékoľvek meritórne stanovisko k rozhodujúcim argumentom najvyššieho súdu, môže iba konštatovať, že pre úplnú absenciu protiargumentácie zo strany sťažovateľov nie je možné správnosť záverov najvyššieho súdu meritórne preskúmať.

Hoci sa najvyšší súd uplatnenými argumentmi sťažovateľov vzhľadom na prijatý právny názor nezaoberal (s výnimkou namietaného nedodržania zákonnej 60-dňovej lehoty), čo vylučuje zároveň potrebu, aby sa nimi zaoberal ústavný súd, napriek tomu ústavný súd poznamenáva v súvislosti s námietkou, podľa ktorej najvyšší súd mal vyčkať na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie o predbežnej otázke položenej v iných

konaniach v obdobných veciach, že táto námietka sa (bez ohľadu na uvedené okolnosti ako aj na to, že najvyšší súd žiadnu otázku európskeho práva neriešil) javí už na prvý pohľad ako neprípustná.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Hoci sťažovatelia podali proti rozsudku krajského súdu odvolanie, uvedenú požiadavku v nej, ale ani v podaných žalobách neuplatnili, a preto z materiálneho hľadiska treba konštatovať, že nevyužili možnosť túto námietku v konaní pred všeobecnými súdmi uplatniť, čo by zakladalo neprípustnosť tejto časti sťažnosti, keby bolo potrebné sa ňou osobitne zaoberať. Podstatné je aj to, že sťažovatelia ani len netvrdili (tým menej preukazovali), že túto námietku neuplatnili pred všeobecnými súdmi z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

23. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júla 2017